

Τα κροκοδείλια δάκρυα του Δεσπότη του Φαναρίου

του πρωθιερέα Ανδρέα Νόβικοφ

Στις 28 Νοεμβρίου 2020 στην έδρα του, στη συνοικία της Κωνσταντινουπόλεως Φανάρι, ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος απηύθυνε κήρυγμα με αφορμή την εορταζόμενη από το ουκρανικό κράτος «ημέρα μνήμης της λιμοκτονίας». Στην ομιλία του Βαρθολομαίου διατυπώθηκε η χαρακτηριστική για τους προκατειλημμένους Ουκρανούς εθνικιστές ιστορικούς άκρως μεροληπτική ερμηνεία του τρομερού λιμού των ετών 1932-1933 ως «γενοκτονίας» του ουκρανικού λαού: «Μεταξύ των τελευταίων, πρέπει να αναφέρουμε το Holodomor, τον Μεγάλο Λιμό στην Ουκρανία, που στόχευε στην εξόντωση επτά έως δέκα εκατομμυρίων ευσεβών Ουκρανών διά λιμοκτονίας, κατά τη διάρκεια των πιο φρικτών χρόνων του σοβιετικού καθεστώτος, από το 1932 έως το 1933... Ο ουκρανικός όρος Holodomor αναφέρεται στον σκοπίμως προκληθέντα λιμό, το διαβολικό σχέδιο του σταλινικού συστήματος που είχε ως στόχο μια καλά σχεδιασμένη γενοκτονία ενός ιδιαίτερα ευσεβούς λαού, με σκοπό την εξάλειψη της χριστιανικής πίστewς και της Ορθόδοξης Εκκλησίας, ενώ, παραδόξως, [εκείνη την περίοδο] ο ουκρανικός λαός είχε ευλογηθεί με μια άφθονη συγκομιδή σιτηρών και άλλων αγαθών. Και ενώ οι άνθρωποι πέθαιναν από την πείνα, το σοβιετικό καθεστώς εξήγε τις καλλιέργειές τους στον κόσμο, δημιουργώντας την ψευδαίσθηση ότι η Ουκρανία ήταν μια ευημερούσα χώρα».

Βεβαίως, είναι δύσκολο να μην συμφωνήσει κανείς με τον ισχυρισμό ότι ο προκληθείς κατά το διάστημα 1932-1933 λιμός ήταν μέρος σχεδίου του σταλινικού συστήματος (γιατί όμως οπωσδήποτε του σταλινικού, ήταν του μπολσεβικικού γενικότερα), ότι το πλήγμα καταφέρθηκε εναντίον ενός από τα πλέον ευσεβή στρώματα του πληθυσμού (τους αγρότες), ότι το σοβιετικό καθεστώς, παρά τους μαζικούς θανάτους από λιμό του πληθυσμού της ίδιας της χώρας, συνέχισε να εξάγει σιτηρά, ότι εκείνο το καθεστώς αρεσκόταν να δημιουργεί στο εξωτερικό ψευδαισθήσεις ως προς την εικόνα του.

Αν και είπε μέρος της αλήθειας, ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος αναμειγνύει την αλήθεια με την παραπληροφόρηση. Όπως με τον πιο καταφανή τρόπο αποδεικνύουν προσιτά στο ευρύ κοινό στοιχεία, ο οργανωμένος και προκληθείς από τις σοβιετικές Αρχές λιμός των αρχών της δεκαετίας του '30 στρεφόταν όχι κατά της εθνότητας των Ουκρανών ή της Ουκρανίας, ως εθνικο-εδαφικής επαρχίας εντός του πλαισίου της Σοβιετικής Ενώσεως, αλλά εναντίον όλων των αγροτών της χώρας, στους οποίους έβλεπαν το στήριγμα της προηγούμενης ορθοδόξου Ρωσίας και τον κύριο παράγοντα αντιστάσεως στις μαρξιστικού τύπου μεταρρυθμίσεις. Συνεχίζοντας την εξαγωγή σίτου, οι άθεοι κυβερνώντες δεν είχαν, βέβαια, κατά νου την εξολόθρευση της ουκρανικής εθνότητας, αλλά το πολύτιμο για εκείνους κέρδος σε συνάλλαγμα. Και είναι αυτονόητο ότι η σοβιετική προπαγάνδα επιχειρούσε να δημιουργήσει την ψευδαίσθηση περί ευημερίας ολόκληρης της ΕΣΣΔ και όχι μόνον για κάποιο λόγο της Ουκρανίας, κάτι το οποίο πιστοποιεί εύκολα κανείς, μελετώντας τα άρθρα του σοβιετικού Τύπου ή τα προπαγανδιστικά πλακάτ εκείνης της εποχής.

Απόδειξη ότι ο προκληθείς από τους μπολσεβίκους κατά το διάστημα 1932-1933 λιμός δεν ήταν κάποια γενοκτονία ειδικά κατά της Ουκρανίας, αποτελούν οι αριθμοί, που παραθέτουν όσοι αληθινοί ιστορικοί εργάζονται στα αρχεία και όχι οι προπαγανδιστές. Ο κορυφαίος ερευνητής της ιστορίας της κολεκτιβοποίησης και της «αποκουλακοποίησης» (σ.τ.μ. κουλάκοι = αγρότες με ιδιοκτησία άνω των 8 στρεμμάτων) του σοβιετικού χωριού, γενικής αποδοχής στη Ρωσία και το εξωτερικό ειδικός στο θέμα αυτό, ο καθηγητής και Δρ. Ιστορίας Ν.Α. Ιβνίτσκι παραθέτει τα εξής στοιχεία: «Ο λιμός του 1932-1933 έπληξε τεράστια έκταση της Σοβιετικής Ενώσεως με πληθυσμό περισσότερο από 50 εκ. ανθρώπους. Πρόκειται για την Ουκρανία, τον Βόρειο Καύκασο, το Καζακστάν, την περιοχή του Βόλγα, τις νότιες περιοχές της Κεντρικής Περιφέρειας («Μαύρης Γης») και των Ουραλίων, τη Δυτική Σιβηρία και εν μέρει άλλες περιοχές της ΕΣΣΔ... Συνολικά κατά το 1932-33 από λιμό και συνδεδεμένες με αυτόν νόσους, σύμφωνα με κατά προσέγγιση υπολογισμούς, πέθαναν περίπου 7 εκατομμύρια άνθρωποι, μεταξύ αυτών στην Ουκρανία 3 έως 3.5 εκ., στον Βόρειο Καύκασο τουλάχιστον 1 εκ., στο Καζακστάν 1.3 εκ., στην περιοχή του Βόλγα, την Κεντρική Περιφέρεια στα Ουράλια και τη Δυτική Σιβηρία περισσότερο από 1 εκ. και συνολικά περίπου 7 εκ. άνθρωποι».[1] Εάν μιλήσουμε για την ποσοστιαία αντιστοίχιση των νεκρών λόγω του μπολσεβικικού λιμού ως προς τον αγροτικό πληθυσμό, τότε το μέγεθος της τραγωδίας καθίσταται ακόμη τρομερότερο για το Καζακστάν και τις περιοχές του Βόλγα: «Η συγκριτική ανάλυση των στοιχείων των απογραφών πληθυσμού του 1926 και του 1937 δείχνει συρρίκνωση του αγροτικού πληθυσμού στις περιοχές της ΕΣΣΔ, που επλήγησαν από τον λιμό του 1932 - 1933: στο Καζακστάν κατά 30,9 %, στην περιοχή του Βόλγα κατά 23 %, στην Ουκρανία κατά 20,5 %, στον Βόρειο Καύκασο κατά 20,4 %» (καθηγητής Β. Κοντράσιν).[2]

Το τρομερό μέγεθος του λιμού του 1932-33 στην περιοχή του Βόλγα παρουσιάσθηκε ειδικότερα στη μελέτη του Β. Κοντράσιν «Ο λιμός του 1932-1933 στα χωριά της περιοχής του Βόλγα».[3] Εκεί

αναφέρει τις ονομασίες χωριών και ολόκληρων κολχόζ (σ.τ.μ. αγροτικός συνεταιρισμός) στην περιοχή του Βόλγα, οι κάτοικοι των οποίων απεβίωσαν σχεδόν εξ ολοκλήρου, παραθέτει ένα σοκαριστικό κατάλογο πολυάριθμων οικισμών, όπου καταγράφηκαν επισήμως φαινόμενα κανιβαλισμού (και σε πόσους δεν καταγράφηκαν;!). Η λαϊκή μνήμη επί μακρόν διατήρησε μεταξύ των αγροτών του Σαράτοφ και της Πένζα μια μαντινάδα: «Το '33 καταναλώσαμε όλο το χηνοπόδιο. Πρήστηκαν χέρια και πόδια, πεθαίναμε περπατώντας».

Ο προαναφερθείς καθηγητής Ν. Ιβνίτσκι, με καταγωγή από την περιφέρεια Μπέλγκοροντ της Ρωσίας, γράφει για τον λιμό της δεκαετίας του '30 όχι από φήμες. Ο πατέρας του, πτωχός Ρώσος αγρότης, συνελήφθη και με απόφαση της τρόικας της Ενωμένης Κρατικής Πολιτικής Διεύθυνσης (Ο-Γκε-Πε-Ου) εστάλη στο στρατόπεδο συγκεντρώσεως Μπελομορκανάλ. Η μητέρα του έμεινε μόνη της χωρίς μέσα επιβίωσης με δύο μικρά παιδιά. «Είδα, ενθυμάται ο Νικολάι Αλεξέγεβιτς, πώς γίνονταν η βίαιη κολεκτιβοποίηση και η απηνής αποκουλακοποίηση το 1930-1931, ενώ τον λιμό του 1932-1933 χρειάστηκε να τον δοκιμάσω και ο ίδιος σε όλο του το μέγεθος. Όλα τα μέλη της οικογένειάς μας είχαν πρηστεί από την πείνα, ενώ η μητέρα μου βρέθηκε στο νοσοκομείο και μόνον από τύχη δεν πέθανε. Όμως είδαμε πώς πέθαιναν οι συγχωριανοί μας (στη νότια Κεντρική Περιφέρεια «Μαύρης Γης»**[4]**) και πρόσφυγες από την Ουκρανία και τον Βόρειο Καύκασο».**[5]**

Σε αντιδιαστολή από τον Βαρθολομαίο, ο Αγιώτατος Πατριάρχης Μόσχας και πασών των Ρωσσιών Κύριλλος από πρώτο χέρι γνωρίζει τα δεινά του ρωσικού λαού το 1932-33. Όταν ο παππούς του, ομολογητής της Ορθοδοξίας, καταδικάστηκε σε μακρά φυλάκιση σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως, η οικογένειά του, που διέμενε στην περιοχή του Βόλγα, βίωσε όλη τη φρίκη του λιμού. «Και όταν στην οικία δεν είχε μείνει ούτε γραμμάριο αλεύρι, η γιαγιά έψησε λαγανάκια για τα επτά παιδιά, τους τα μοίρασε και είπε: «Παιδιά, δεν έχουμε πλέον τι να φάμε αύριο. Αύριο θα αρχίσουμε να πεθαίνουμε». Τη νύχτα όμως συνέβη εκείνο, το οποίο, ως άνθρωπος της πίστewας, χαρακτηρίζω θαύμα. Ακούστηκε ένα χτύπημα στο παράθυρο και η γιαγιά μου διέκρινε μια φωνή: «Κυρά μου, βγες έξω για να παραλάβεις τα αγαθά». Βγήκε έξω, δεν είδε κανέναν, αλλά δίπλα στην πόρτα βρήκε ένα σάκο αλεύρι. Εκείνο το αλεύρι έσωσε την οικογένειά μου και έδωσε τη δυνατότητα να γεννηθώ εγώ», διηγήθηκε ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος.**[6]**

Η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία με ευλάβεια διατηρεί την προσευχητική μνήμη για τα θύματα του προκληθέντος από την άθρη εξουσία λιμού του 1932-33, ο οποίος θέρισε το κανονικό έδαφος αυτής και όχι του Φαναρίου. Κατά τη διάρκεια αυτού του λιμού μέσα σε φοβερές ταλαιπωρίες πέθαναν πολλοί κληρικοί και εκκλησιαστικοί λειτουργοί της Ρωσικής Εκκλησίας, εκατομμύρια λαϊκοί. Αλλά διατηρώντας τη μνήμη των θυμάτων αυτών, η Εκκλησία μας δεν επιτρέπει στον εαυτό της πολιτικά παιχνίδια επί του αίματός τους. Δεν επιτρέπει, ακριβώς επειδή διατηρεί τη μνήμη.

Ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος, του οποίου τα λόγια έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τις γεμάτες χολή πολιτικοποιημένες επιθέσεις του Βαρθολομαίου, ήδη το 2008 δήλωσε: «Ο λιμός, ένας τρομερός λιμός, που προκλήθηκε από πολύ συγκεκριμένες πολιτικές αιτίες και επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο από φυσικές θεομηνίες, οδήγησε στο ότι τεράστιος αριθμός ανθρώπων πέθανε στην Ουκρανία, την περιοχή του Βόλγα, τον Βόρειο Καύκασο, τα Νότια Ουράλια, τη Δυτική Σιβηρία, το Καζακστάν. Είναι η κοινή συμφορά όλου του λαού μας, ο οποίος εκείνη την εποχή ζούσε σε μία

χώρα. Γι' αυτό δεν προκαλεί καμία έκπληξη ότι προσευχόμαστε για τα αθώα θύματα, μνημονεύουμε όσους χάθηκαν. Ενθυμούμενοι αυτούς, ταυτόχρονα προσευχόμαστε, ώστε να μην ξανασυμβεί ποτέ κάτι τέτοιο και ώστε παρόμοια γεγονότα στην ιστορία μας να μην τίθενται ποτέ ως κάποιου είδους εμπόδιο για την αδελφική κοινωνία, ώστε να μην προκύπτει ποτέ από εκείνες τις τραγικές περιστάσεις της ιστορίας μας μια μισάδελφη ψευδοϊστορία. Πρέπει να προσευχόμαστε και να εργαζόμαστε από κοινού, προκειμένου ο κόσμος αυτός να γίνει καλύτερος, οι λαοί μας να ζήσουν καλύτερα, ώστε ποτέ άλλοτε αθώα θύματα να μην εκδημούν στον Θεό σε καιρό ειρήνης».[7]

Η θέση της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, που αντιστοιχεί στην ιστορική πραγματικότητα και όχι στις δημιουργηθείσες με σκοπό τη διαίρεση των ορθοδόξων λαών εθνικιστικές διδασκαλίες, επίσης διατυπώθηκε το 2009 από τον πρόεδρο του Συνοδικού Τμήματος Πληροφοριών της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας Β. Λεγκόιντα: «Ο μαζικός βίαιος λιμός του 1932-1933 στη Σοβιετική Ένωση εξαπλώθηκε όχι μόνον στην Ουκρανία, αλλά και στην περιοχή του Βόλγα, τον Βόρειο Καύκασο, τα Νότια Ουράλια, τη Δυτική Σιβηρία, το Καζακστάν. Η λιμοκτονία δεν διέκρινε μεταξύ των ανθρώπων, που ομιλούσαν διαφορετικές γλώσσες, ουκρανικά, λευκορωσικά, ρωσικά... Οι τύχες εκατομμυρίων κατοίκων της Σοβιετικής Ενώσεως ακρωτηριάστηκαν. Εκείνες οι δυσκολίες έστειλαν πολλούς ανθρώπους στον τάφο. Και η Εκκλησία καλεί να διαφυλάξουμε στις καρδιές μας την έμπρακτη μνήμη για όλους εκείνους τους ανθρώπους. Στα κηρύγματα των επισκόπων και των ιερέων της Εκκλησίας μας συχνά εκφράζεται η σκέψη ότι το καλύτερο, που μπορούμε να κάνουμε για τους νεκρούς μας, είναι η προσευχή. Όχι οι ομιλίες, τα συλλαλητήρια, η ακηδία και η απελπισία, αλλά η προσευχή είναι ο καλύτερος φόρος τιμής. Αναφερόμενη στα γεγονότα εκείνης της εποχής, η Εκκλησία συχνά στρέφεται στους ανθρώπους με την υπενθύμιση: εκατομμύρια θάνατοι από λιμό είναι το τίμημα της προσπάθειας να οικοδομηθεί επί της γης ένας παράδεισος χωρίς τον Θεό. Διαβλέπουμε εδώ το δίδαγμα, ένα φοβερό δίδαγμα, που απέκτησε τη σημασία του στις διαστάσεις όλου του σλαβικού πολιτισμού. Γι' αυτό, εν πολλοίς, κατά την άποψη της Εκκλησίας μας, η απόπειρα πολιτικοποίησης της κατάστασης με τον μαζικό λιμό (να ενοχοποιηθεί η Ρωσία ως διάδοχος της ΕΣΣΔ για τη γενοκτονία του ουκρανικού λαού) είναι απαράδεκτη και τρόπον τινά βλάσφημη. Δεν επιτρέπεται να μεταχειρίζεται κανείς την ανθρώπινη τραγωδία ως πολιτικό εργαλείο προς επίτευξη τακτικών σκοπών. Αυτή είναι βεβήλωση όλων, όσα για τους ανθρώπους συνδέονται με εκείνα τα γεγονότα: τη θλίψη, τη λύπη, τον πόνο, τη μνήμη, την προσευχή... Η πολιτική είναι ένα παροδικό πράγμα. Εκείνο, όμως, που συνέβη στη Σοβιετική Ένωση το 1932-1933 υπερβαίνει την πολιτική».[8]

Οι ίδιοι οι όροι «λιμοκτονία» (holodomor) και «γενοκτονία» σε σχέση με τον μεγάλο λιμό του 1932-33 εμφανίσθηκαν στο περιβάλλον της ακραίας εθνικιστικής, συμπαθούς τον ναζισμό και συχνά συνεργαζόμενης με αυτόν δυτικο-ουκρανικής διασποράς στις ΗΠΑ και τον Καναδά. Η χρήση τους είχε και συνεχίζει να έχει στενά πολιτικό και προπαγανδιστικό χαρακτήρα. Δυστυχώς οφείλουμε να διαπιστώσουμε ότι σ' αυτήν την πολιτική προπαγανδιστική εκστρατεία, η οποία βασίζεται στο ψεύδος και τις χειραγωγήσεις, λαμβάνει μέρος ο πατριάρχης Βαρθολομαίος, ο οποίος ευθύνεται προσωπικά για την απόπειρα να αποδοθεί νομιμότητα στο σχίσμα, που προκαλεί ολέθριο διχασμό μεταξύ αδελφών ορθοδόξων λαών και Εκκλησιών και παρακινεί την έχθρα μεταξύ ομαιομένων και ομοδόξων εν Χριστώ αδελφών. Επί πολλά χρόνια ο Βαρθολομαίος δεν είχε καμία απολύτως ανησυχία για το θέμα του λιμού της δεκαετίας του '30, ωστόσο μόλις εμφανίσθηκε πολιτική σκοπιμότητα, ο επικεφαλής του Φαναρίου δεν έχασε την ευκαιρία να αναπτύξει σοφιστείες εξ αφορμής μιας αλλότριας συμφοράς, της μεγαλύτερης τραγωδίας και του πόνου των λαών της πρώην ΕΣΣΔ, εξαίροντας τις ταλαιπωρίες των μεν και αγνοώντας τα δεινά των δε. Ιδιαίτερα κυνικές ακούγονται οι κρίσεις για τη «γενοκτονία», όταν διατυπώνονται από τα χείλη

εκείνου, ο οποίος ενεργώς ενεπλάκη προσωπικά στις προσπάθειες, που στρέφονται κατά της κανονικής Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας και συνεπώς κατά της πλειοψηφίας του ορθόδοξου λαού της Ουκρανίας. Εκείνου, ο οποίος έδειξε αλληλέγγυος στο καθεστώς, που εξαπέλυσε καταστολές και πόλεμο κατά των κατοίκων της ίδιας του της χώρας, γιατί αρνήθηκαν να συμμορφωθούν στην παρανομία.

Ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος συχνά και εκτός τόπου αρέσκεται να μνημονεύει την «ιστορία», η οποία δήθεν θα πρέπει να γίνει «κριτής» κάθε αντιφρονούντος του. Εν τούτοις, έχοντας βυθιστεί ολόκληρος σε αμφίβολα πολιτικά παιχνίδια, μήπως λησμόνησε Εκείνον, τον Οποίο κάθε Ορθόδοξος κληρικός πρέπει να ενθυμείται πρώτα απ' όλα, δηλαδή τον Γνήσιο και Αδέκαστο Κριτή, στον Οποίο θα λογοδοτήσουμε αναποφεύκτως;

[1] <http://www.hist.msu.ru/Labs/UkrBel/obrukr-golod.htm>

[2] <http://www.hist.msu.ru/Labs/UkrBel/obrukr-golod.htm>

[3] https://scepsis.net/library/id_459.html

[4] Центрально-Чернозёмная область РСФСР.

[5] <http://www.hist.msu.ru/Labs/UkrBel/obrukr-golod.htm>

[6] <http://www.patriarchia.ru/db/text/705092.html>

[7] <http://www.patriarchia.ru/db/text/705092.html>

[8] <http://www.patriarchia.ru/db/text/702932.html>

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/59510/>